

Графічні різновиди репрезентації експресивності електронного мовлення
англійської і французької мов

Лаухіна Інна Станіславівна,

к.пед.н., доцент

Паладьєва Алла Федорівна

к.пед.н., доцент

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

м. Умань, Україна

islaukhina@gmail.com

alla-paladieva@ukr.net

Вступ./Introductions. З появою Інтернету з'явився новий канал мовлення, який створив таку мовну реалію, як електронне мовне спілкування. Користувач Всесвітньої мережі має певні обмеження у використанні графічної субстанції, тому доступні для нього графічні знаки стають єдиним способом вираження думок і емоцій. З огляду на це електронний дискурс відрізняється від традиційного усного і писемного мовлення настільки, що його лінгвістичні особливості викликають зацікавлення багатьох сучасних мовознавців, саме тому проблема застосування графічного потенціалу мови для вираження експресивності мовлення при спілкуванні в Інтернеті є актуальною.

Мета./Aim. – з'ясувати основні графічні способи вираження експресивності мовлення в електронному дискурсі на матеріалі англійської і французької мов.

Матеріали й методи./ Materials and methods. Аналіз останніх джерел і публікацій свідчить, що до питання графічних інтерпретацій в електронному дискурсі зверталися у своїх працях такі вітчизняні та зарубіжні мовознавці, як Ж. Аніз, Г. Бубнова, В. Германов, В. Нестеров, Л. Капанадзе, І. П'єрозак та інші. У дослідженні застосовано структурні методика опозиційного та трансформаційного аналізу і методика безпосередніх складників.

Результати й обговорення./Results and discussion. У системі англійського і французького електронного письма вживаються не тільки графічні зображення літер, а й піктографічні і навіть ієрогліфічні елементи,

наприклад, знак трикутника, знаки +, - , =, такі значки, які називаються «смайлики» – :-), :-(- та інші графічні знаки [3].

Електронний дискурс англійської і французької мов використовує письмову субстанцію, яка слугує не тільки для вираження думки, а й може виражати певні емоції користувачів. Для додавання реплікам більшої експресивності відвідувачі англійських і французьких чатів використовують такі прийоми: 1) багаторазовий повтор знаків пунктуації; 2) смайлики; 3) засоби вираження фонетичної експресивності [7, с. 110].

Пунктуаційні знаки широко представлені в чатах французькою та англійською мовами. Їх уживання характеризується багаторазовими повторами, цей прийом має місце у всіх електронних дискурсах і використовується для вираження експресивності.

Багаторазовий повтор пунктуаційних знаків пояснюється, очевидно, прагненням користувачів компенсувати відсутність просодичних і паралінгвістичних засобів, які супроводжують усне мовлення. Доступними графічними засобами вони виражають те, що при контакті «обличчям до обличчя» передається фонетичними засобами, а також мімікою і жестами:

pourquoi pas toi??????

moi tite chérie!!!! (Moi, petite chérie!)

Who R u going to chat to another day Rayn ??? ME ?? (Who are you going to chat to another day, Rayn? Me?).

Зазначимо, що збільшенню кількості знаків пунктуації в кінці репліки значною мірою сприяє той факт, що це не вимагає від користувача особливих зусиль і досягається шляхом більш тривалого, ніж звичайно, утримування відповідної клавіші.

При аналізі англійського і французького електронних дискурсів не можна не згадати про таке явище, як смайлики – стилізовані обличчя, які можна побачити в будь-якому чаті і які використовуються для передачі емоційного стану учасника спілкування. Спочатку смайли представляли собою певну комбінацію знаків пунктуації, яка при її повороті за годинниковою стрілкою на

90° нагадувала певний вираз обличчя. Найпоширенішими смайликами стали :-)) (для вираження позитивних емоцій) і :-((для вираження негативних емоцій). Згодом смайли стали об'єктом творчості учасників чатів, які винаходили все нові й нові образи [4, с. 249].

З часом використання смайликів стало настільки популярним, що розробники текстових редакторів (наприклад, Microsoft Word) увели функцію автоматичного трансформування деяких комбінацій знаків пунктуації на наближені до реальності зображення. Так, наприклад, зображення :-)) тепер автоматично трансформується в ☺, а :-(– у ☹.

У чатах смайли пройшли схожий шлях. Спочатку їх активно використовували у вигляді поєднань знаків пунктуації, а потім адміністратори чатів створили на своїх сайтах своєрідні «банки» графічних зображень смайликів. Однак, незважаючи на це, деякі відвідувачі чатів мають настільки автоматизовану звичку виражати свої емоції за допомогою набору смайликів із знаків пунктуації на клавіатурі, що не користуються цими, здавалося б, більш зручними картинками: :) або :(. Часто користувачі спрощують смайлики, що складаються з послідовності пунктуаційних знаків, до одного символу. Закрита дужка використовується для вираження позитивних емоцій, а відкрита – для негативних.

Зазвичай смайли супроводжують репліку, що має вербальне вираження, але іноді вони стають і самостійним повідомленням. Це також є наочною ілюстрацією того, що користувачі, не бачачи один одного, намагаються всіма доступними їм способами компенсувати відсутність зорового контакту, замінюючи смайликами власну міміку.

Таким чином, спостерігається взаємодія двох складників, характерних для виникнення електронного дискурсу: з одного боку – використання письмового коду, з іншого – прагнення знайти заміну елементам паралінгвістичного рівня, які притаманні усному спілкуванню. Так, незважаючи на те, що зазвичай жести й міміка частіше супроводжують репліки, жест замінює вербальний компонент репліки. Схожа заміна спостерігається в

електронному дискурсі: користувачами винайдено безліч смайликів, які, хоч і схематично, графічними засобами, компенсують відсутність зорового контакту. Подані нижче смайли демонструють способи їх використання як самостійної репліки:

Рис.1. Смайли у якості самостійних реплік

Фонетична експресивність, що є одним із компонентів усного мовлення, може графічно виражатися в обох електронних дискурсах. Її письмова реалізація обумовлена тим, що користувачам набагато легше знаходити відповідне графічне вираження, ніж добирати еквівалентні лексико-синтаксичні експресивні засоби.

Розглянемо приклад, у якому простежується спроба графічного вираження додаткового наголосу, яким користувач хоче виділити перший склад слова, тобто компенсація відсутнього фонетичного каналу: *rroohhmichanteva* (*Oh, méchante, va*).

Як спосіб вираження експресивності в англomовному і франкомовному електронному дискурсах використовується також багаторазове повторення букв. За допомогою цього прийому автори, очевидно, доступними їм графічними засобами надають виразності своїм реплікам. У разі, якщо повторюються голосні, шиплячі і сонанти, такі повтори є графічним вираженням подовження звуків, прикладом гемінації (у фонетиці більш подовжена вимова приголосних звуків з експресивною метою) [1, с. 111]. Наприклад, автор повідомлення, бажаючи надати виразності своїй репліці, у слові *vrai* потроює букву *e*: *MEME PO VREEE* (*Même pas vrai*).

Поступово багаторазовий повтор літер став використовуватися ширше – як експресивний засіб, не опосередкований звучанням:

tttuuu mmmaaa mmmmeeeeemmmmeee pppassss ddddi
bbbooonnjouuuuurr (*Tu m'a même pas dis «bonjour»*)
repondddddddddddddddddddd (*Réponds!*)
MMMDDDDRRRRRR (*MDR*)

yeaaa dorn (Yea, dorn)

Hahaaaaaaaaaaaaaaaaa@byeoooooooooooooooo (Ha-ha, bye !)

hugggggs (Hugs!)

Hiiiiiiiiii (Hi!)

that is worse than sickkkkkkkkkkkkk (That is worse than sick)

WELLLLLLLLLL (WELL).

Висновки./ Conclusions. Таким чином, для вираження експресивності в англомовному і франкомовному електронному дискурсах використовуються такі засоби: багаторазове повторення розділових знаків, уживання смайликів, графічна фіксація експресивності, яка закріплюється на фонетичному рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бубнова Г. И. Устнопорождаемая речь в зеркале письменной / Г. И. Бубнова // В кн.: Проблемы психолингвистики: теория и эксперимент. Сборник научных трудов. – М., 2001. – С. 105-118.
2. Германов В. Г. Вплив засобів масової інформації на підсвідомість: дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08 / В. Г. Германов. – Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. – К., 2003. – 174 с.
3. Зиндер Л. Р. Очерк общей теории письма / Л. Р. Зиндер. – Л.: Изд-во «Наука», 2009. – 111 с.
4. Капанадзе Л. А. Структура и тенденции развития электронных жанров / Л. А. Капанадзе // В кн.: Жизнь языка. Сб. статей к 80-летию М. В. Панова. – М.: «Языки славянской культуры», 2001. – С. 246-255.
5. Нестеров В. Ю. До питання про емоційну насиченість міжособистісних комунікацій в Інтернеті / В. Ю. Нестеров. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://flogiston.ru/articles/netpsy/netemotions>
6. Anis J. Internet, communication et langue française. / J. Anis. – Paris: Hermès, 2004.
7. Pierozak I. Les pratiques discursives des internautes / I. Pierozak // Le français moderne. – Volume LXVIII. – 2000. – P. 109-129.

